

[Time: Three Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
  2. All questions carry equal marks.

1. Attempt any **two** of the following:
  - A. Describe the various archaeological sources of Ancient Indian History.
  - B. Explain the value of Jain and Buddhist literature as sources of History.
  - C. Comment on how India is reflected in the writings of Fa-Hein and Huien Tsang.
2. Attempt any **two** of the following:
  - A. Discuss the Harappan social life.
  - B. Explain the religious life of the Indus Valley civilization.
  - C. Analyse the causes for the decline of Harappan culture.
3. Attempt any **two** of the following:
  - A. Trace the evolution of the Aryans from nomadic to settled way of life (Janapadas).
  - B. Describe the various types of marriages during the Vedic age.
  - C. Discuss the religious rituals, ceremonies and sacrifices of Vedic age.
4. Attempt any **two** of the following:
  - A. Trace the rise of Magadh under King Bimbisara.
  - B. Assess the impact of Jainism and Buddhism on Ancient India.
  - C. Give an account of Alexander's invasion of India and state its impact.
5. Write short notes on **any two** of the following:
  - a) Four Vedas
  - b) Civic amenities during Harappan period
  - c) Occupation and trade activities of Vedic age
  - d) Ashtangamarga (Eightfold Path) in Buddhism

मराठी रूपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या विविध पुरातत्वीय साधनांचे वर्णन करा.
ब) इतिहासाचे साधन म्हणून जैन व बौद्ध वाङ्मयाचे महत्व स्पष्ट करा.
क) फाहेन आणि ह्यु.एन.संग यांच्या लिखाणातून भारत कसा प्रतिबिंबित होतो यावर भाष्य करा.
- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) हडप्पा कालीन सामाजिक जीवनाची चर्चा करा.
ब) सिंधू संस्कृतीतील धार्मिक जीवन स्पष्ट करा.
क) हडप्पा संस्कृतीच्या न्हासाची कारणे विशद करा.
- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) आर्यांचा भटके ते स्थिर जीवन (जनपद) अशा उत्क्रांतीचा मगोवा घ्या.
ब) वैदिक काळातील विविध विवाह प्रकारांचे वर्णन करा.
क) वैदिक काळातील धार्मिक विधी, समारंभ आणि यज्ञ यांची चर्चा करा.
- प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
अ) सम्राट बिंबीसाराच्या अधिपत्याखाली मागधच्या उद्याचा मगोवा घ्या.
ब) प्राचीन भारतावरील जैन आणि बौद्ध धर्माच्या प्रभावाचे मुल्यांकन करा.
क) अलेक्झांडरची स्वारी विशद करून त्याचे भारतावरील परीणाम लिहा.
- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा
१) चार वेद
२) हडप्पाकालीन नागरी सुविधा
३) वैदिक काळातील व्यापार आणि उद्योगधंदे
४) बौद्ध धर्मातील अष्टांग मार्ग

*****